

การศึกษาความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ*

A STUDY OF READINESS FOR HEALTH TOURISM MANAGEMENT

IN SAMUTPRAKARN PROVINCE

จิตตินชูลี บุญช่วย*

Jittinchulee Boonchui*

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ สมุทรปราการ ประเทศไทย

Faculty of Liberal Arts, Huachiew Chalermprakiet University, Samutprakarn, Thailand

*Corresponding author E-mail: chula_nulee@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ ความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ และ ความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในจังหวัดสมุทรปราการ ปี 2566 จำนวน 400 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ประกอบการด้านสุขภาพในจังหวัดสมุทรปราการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบบันทึกสังเกตการณ์ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม แบบบันทึกสังเกตการณ์ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว มีบริการสปาหลากหลายรูปแบบให้เลือกใช้บริการ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีถนนหลายเส้นทางและสะดวกสบาย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา ถนน ระบบสื่อสาร เป็นต้น ด้านที่พักแรม มีที่พักที่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว มีร้านขายของที่ระลึกให้นักท่องเที่ยว ส่วนความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ คือ การใช้บริการสปาและนวดแผนไทยทั่วไป และความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ได้แก่ ด้านพื้นที่ เส้นทางในการเดินทางเข้าถึงมีความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย ด้านการจัดการ มีพื้นที่ให้นั่งพักผ่อนอย่างเพียงพอและเหมาะสม ด้านกิจกรรม มีความสอดคล้องของกิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่กับทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วมนักท่องเที่ยวสามารถร่วมกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้ทุกกิจกรรมตามความสนใจ

คำสำคัญ: การศึกษาความพร้อม, การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ, จังหวัดสมุทรปราการ

Abstract

This research aims to study the components of health tourism attractions in Samut Prakan Province, the needs of tourists in health tourism in Samut Prakan Province, and the readiness to manage health tourism in Samut Prakan Province. It is a mixed-method research. The sample consists of 400 tourists who visited Samut Prakan Province in 2023, selected by chance. The key informants are health entrepreneurs in Samut Prakan Province. The research instruments used are questionnaires, observation records, and structured interviews. Data were collected using questionnaires, observation records, and structured interviews. The statistics used in the research and data analysis were percentages, means, and standard deviations. The results of the research found that the components of health tourism attractions in Samut Prakan Province include: tourism attractions, various types of spa services to choose from; access to tourist attractions, there are many convenient roads; facilities such as electricity, tap water, roads, and communication systems; accommodation, there are sufficient accommodations to meet the needs of tourists; tourist activities, there are souvenir shops for tourists; tourist needs in health tourism include general spa and Thai massage services; and readiness to manage health tourism, including: area, convenient, fast, and safe access routes; management There is sufficient and appropriate space for sitting and relaxing. In terms of activities, there is a consistency between local tourist activities and the resources of the tourist attraction. In terms of participation, tourists can participate in all activities in the health tourism attraction according to their interests.

Keywords: A Study of Readiness, Health Tourism, Samutprakarn Province

บทนำ

ปัจจุบันกระแสการดูแลสุขภาพเกิดมากขึ้นกับประชาชนทั่วโลก จากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 และโรคภัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการดูแลตนเองให้มีภูมิคุ้มกันสูงเพื่อป้องกันโรคต่าง ๆ ได้ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) จึงมีบทบาทในวิถีการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั่วโลกมากขึ้น จากการประเมินของ Global Wellness Institute การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจะเติบโตเฉลี่ยสูงถึงปีละ 20.9% และมูลค่าสาขานี้จะทะลุ 1 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี ค.ศ. 2024 (เดอะ สแตนดาร์ด, 2565) ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพถือเป็นอีกหนึ่งเป้าหมายที่รัฐบาลวางยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ (Medical Hub) ปี 2568 - 2577 ซึ่งเป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ที่วางเป้าหมายให้ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน และเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง โดยปรับปรุงจากยุทธศาสตร์เดิมที่วางไว้ในปี 2560 - 2569 ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขตั้งเป้าผลักดันรายได้จาก Medical Tourism จาก 1 ล้านล้านบาทแตะ 2.2 ล้านล้านบาทในปี 2577 (ฐานเศรษฐกิจ, 2568) และหากมีการจัดการจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวที่มี

ประสิทธิภาพจะเกิดประโยชน์ ดังนี้ 1) สามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน 2) สร้างความเชื่อมั่นอย่างยั่งยืน 3) เสริมสร้างการกำกับดูแลหน่วยงาน 4) หลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนและระบุถึงช่องว่างของการดำเนินงาน 5) กระจายผลประโยชน์ของการท่องเที่ยว 6) การสร้างวัฒนธรรมการท่องเที่ยวในจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว 7) พัฒนาผลตอบแทนทางการท่องเที่ยวให้ดีขึ้น และ 8) การสร้างอัตลักษณ์ของแบรนด์ที่แข็งแกร่งและโดดเด่น (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, 2565)

จังหวัดสมุทรปราการเป็นจังหวัดในเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานครที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าท่องเที่ยวในปี 2566 จำนวนทั้งหมด 3,288,671 คน โดยแบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 2,465,890 คน และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจำนวน 822,781 คน สร้างรายได้จำนวน 5,174 ล้านบาท (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2566) จากแผนพัฒนาจังหวัดสมุทรปราการ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) มีเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดสมุทรปราการ คือ “เมืองอุตสาหกรรมสะอาด เกษตรปลอดภัย ท่องเที่ยวอย่างมีคุณค่า พัฒนาเมืองและคุณภาพชีวิตที่ดี” โดยมีพันธกิจที่ส่งเสริมการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการ เป้าประสงค์รวม เพื่อสร้างรายได้จากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมกีฬา และนันทนาการที่มีความหลากหลาย โดยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและผู้ประกอบการที่ได้รับมาตรฐาน พร้อมกระตุ้นการพัฒนาส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการ โดยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบการสินค้าและบริการ รวมทั้งส่งเสริมเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการท่องเที่ยว (สำนักงานจังหวัดสมุทรปราการ, 2566)

อีกทั้งการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวเป็นกลุ่มที่มีกำลังซื้อสูงและพำนักอยู่เป็นเวลานานประกอบกับจังหวัดสมุทรปราการมีโรงพยาบาลศูนย์ จำนวน 1 แห่ง โรงพยาบาลทั่วไป จำนวน 1 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน จำนวน 4 แห่ง โรงพยาบาลเอกชน จำนวน 21 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) จำนวน 73 แห่ง และมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่หลากหลาย เช่น สนามบินสุวรรณภูมิ พระสมุทรเจดีย์ (กลางน้ำ) วัดอโศการาม เมืองโบราณ ศาลพระเสื้อเมือง พิพิธภัณฑ์ทหารเรือ สถานตากอากาศบางปู ป้อมพระจุลจอมเกล้า ฟาร์มจระเข้ พิพิธภัณฑ์ช้างเอราวัณ ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง และคังบางกะเจ้า ซึ่งนับว่าเป็นแหล่งโอโซนใหญ่ในเมืองที่ใกล้กรุงเทพฯ มากที่สุด เพราะยังมีสภาพเป็นป่าธรรมชาติ สามารถพบต้นไม้ที่ขึ้นตามป่าชายเลนหลายชนิด มีความหลากหลายทางชีวภาพ และถือเป็นแหล่งผลิตโอโซนลำดับที่ 7 ของโลก (ไทยโพสต์, 2561) ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางธรรมชาติแห่งใหม่ที่น่าสนใจ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2562)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จึงสนใจที่จะทำวิจัยเรื่อง “การศึกษาความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ” เพื่อศึกษาความพร้อมและความต้องการด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรปราการ อันเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดสมุทรปราการให้เพิ่มมากขึ้น ตลอดจนเป็นข้อมูลสำคัญที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนหรือผู้ประกอบการ ประชาชน และนักท่องเที่ยวที่สนใจได้นำข้อมูลนี้ไปพัฒนาให้เกิดประโยชน์ทางการท่องเที่ยวของจังหวัดสมุทรปราการได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ

2. เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อศึกษาความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี ได้แก่ 1) การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ 1) การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรปราการ ปี 2566 จำนวนทั้งหมด 3,288,671 คน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2566) โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ด้วยสูตรของทาโร่ ยามาเน (ฮานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563) และ 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ประกอบการด้านสุขภาพในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 3 แห่ง จาก 3 อำเภอที่มีสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในจังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ อำเภอเมืองสมุทรปราการ อำเภอบางพลี และอำเภอพระประแดง (ทริปแอดไวเซอร์, 2567) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม โดยใช้เครื่องมือวิจัยในรูปแบบของข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสังเกตการณ์ และวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ช่วยพิจารณา 1) ด้านการใช้ภาษาที่ถูกต้อง ชัดเจนในข้อคำถาม 2) ด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และ 3) ตรวจสอบหาความตรงของเครื่องมือวิจัยในด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยการคำนวณดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) และตรวจสอบข้อคำถามซึ่งคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป และได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เป็นไปตามข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 30 ชุด จากนั้นการลงพื้นที่แจกแบบสอบถามนักท่องเที่ยวและแบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดสมุทรปราการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนสิงหาคม ด้วยแบบสอบถามแบบบังเอิญ โดยใช้เครื่องมือวิจัยในรูปแบบของข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสังเกตการณ์ จากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในจังหวัดสมุทรปราการและใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) กับผู้ประกอบการด้านสุขภาพในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 3 แห่ง จาก 3 อำเภอที่มีสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในจังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ อำเภอเมืองสมุทรปราการ อำเภอบางพลี และอำเภอพระประแดง

สถิติที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) โดยแสดงเป็นจำนวนและร้อยละ (Percentage) ข้อมูลองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) โดยแสดงเป็นจำนวนและร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์ความต้องการด้วย

ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์แบบสอบถาม Rating Scale 5 ระดับ (5 - 1) (ความสำคัญมากที่สุด - ความสำคัญน้อยที่สุด) การคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลผลคะแนนของระดับความสำคัญ จากนั้นได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มาสรุปเนื้อหาโดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากนั้นจึงประมวลข้อมูลและเรียบเรียงเนื้อหาเพื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ มีองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ มี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว มีบริการสปาหลากหลายรูปแบบให้เลือกใช้บริการ 2) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีความสะดวกสบาย 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา ถนน ระบบสื่อสาร 4) ด้านที่พักแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว มีที่พักที่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวและ 5) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว มีร้านขายของที่ระลึก ของฝากให้นักท่องเที่ยวหลากหลายสามารถแสดงได้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ

องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ของจังหวัดสมุทรปราการ	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1. ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว/แหล่งท่องเที่ยว (Attractions)			
มีบริการสปาหลากหลายรูปแบบให้เลือกใช้บริการ	4.73	.50	มากที่สุด
รวม	4.55	0.60	มากที่สุด
2. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)			
เส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีความสะดวกสบาย	4.63	.56	มากที่สุด
รวม	4.53	0.63	มากที่สุด
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)			
สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา ถนน ระบบสื่อสาร ห้องน้ำภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว มีความพร้อมและมีปริมาณที่เหมาะสม	4.73	.51	มากที่สุด
รวม	4.56	0.60	มากที่สุด
4. ด้านที่พักแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (Accommodation)			
มีที่พักที่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว	4.68	.53	มากที่สุด
รวม	4.55	0.52	มากที่สุด
5. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities)			
มีร้านขายของที่ระลึก ของฝากให้นักท่องเที่ยวหลากหลาย	4.66	.55	มากที่สุด
รวม	4.55	0.62	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า 1) ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attractions) ในจังหวัดสมุทรปราการ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.55 มีระดับความสำคัญมากที่สุด มีบริการสปาหลากหลายรูปแบบให้เลือกใช้บริการ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.73 มีระดับความสำคัญมากที่สุด 2) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ในจังหวัดสมุทรปราการ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.53 มีระดับความสำคัญมากที่สุด มีเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีความสะดวกสบาย โดยมีค่าเฉลี่ย 4.63 มีระดับความสำคัญมากที่สุด 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ในจังหวัดสมุทรปราการ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.56 มีระดับความสำคัญมากที่สุด มีสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา ถนน ระบบสื่อสาร ห้องน้ำภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว มีความพร้อมและมีปริมาณที่เหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ย 4.73 มีระดับความสำคัญมากที่สุด 4) ด้านที่พักแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (Accommodation) ในจังหวัดสมุทรปราการ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.55 มีระดับความสำคัญมากที่สุด มีที่พักที่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยมีค่าเฉลี่ย 4.68 มีระดับความสำคัญมากที่สุด 5) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) ในจังหวัดสมุทรปราการ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.55 มีระดับความสำคัญมากที่สุด มีร้านขายของที่ระลึก ของฝากให้แก่นักท่องเที่ยวหลากหลาย โดยมีค่าเฉลี่ย 4.66 มีระดับความสำคัญมากที่สุด

ผลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ด้านองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) นักท่องเที่ยวเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบธรรมชาติ ได้แก่ สถานตากอากาศบางปู สนามกอล์ฟเลควูด คันทรี่คลับ สนามกอล์ฟ ชัมมิท วินด์มิลล์ กอล์ฟคลับ คังบางกะเจ้า เป็นต้น ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ทั่วไปให้กับนักท่องเที่ยว เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา ถนน การสื่อสาร สนามบิณสุวรรณภูมิ ภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ด้านการคมนาคมขนส่ง (Accessibility) ให้นักท่องเที่ยวสะดวกสบาย ปลอดภัย บริการรถสาธารณะให้บริการไปยังแหล่งท่องเที่ยว เช่น รถประจำทาง(รถเมล์) แท็กซี่ Grab Bolt รถไฟฟ้าบีทีเอส โมโนเรล เป็นต้น และสามารถหาข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ ได้โดยง่าย ด้านที่พัก (Accommodation) ให้นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอต่อความต้องการสะอาดและปลอดภัย มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน และด้านกิจกรรม (Activity) ให้นักท่องเที่ยว การเที่ยวชมธรรมชาติ ชิมจักรยาน สปา นวดแผนไทย ไหว้พระ เลือกซื้อสินค้าที่ระลึก OTOP 5 ดาวประจำจังหวัดที่หลากหลาย ความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ มีความต้องการใช้บริการสปาและนวดแผนไทยทั่วไป สามารถแสดงได้ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ

รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
ใช้บริการสปาและนวดแผนไทยทั่วไป (Day Spas)	4.83	.42	มากที่สุด
รวม	4.56	0.61	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงถึงความต้องการโดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.56 มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเป็นความต้องการของรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมากที่สุด ได้แก่ การใช้บริการสปาและนวดแผนไทยทั่วไป (Day Spas) โดยมีค่าเฉลี่ย 4.83 ซึ่งมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ด้านความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ โดยรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่นักท่องเที่ยวต้องการ ได้แก่ การใช้บริการสปาและนวดแผนไทยทั่วไป (Day spas) และการไปท่องเที่ยวหรือออกกำลังกายในสวนสาธารณะ เพื่อสุขภาพ เช่น สวนสุขภาพลัดโพธิ์ และสวนออกกำลังกายต่างๆ เป็นต้น

ความพร้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ ด้านพื้นที่ เส้นทางในการเดินทางเข้าถึงมีความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย ด้านการจัดการ มีพื้นที่ให้นั่งพักผ่อนอย่างเพียงพอและเหมาะสม ด้านกิจกรรม มีความสอดคล้องของกิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่กับทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วม นักท่องเที่ยวสามารถร่วมกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้ทุกกิจกรรมตามความสนใจ สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความพร้อมด้านการจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรปราการ

ความพร้อมด้านการจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรปราการ	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1. ความพร้อมด้านพื้นที่			
เส้นทางในการเดินทางเข้าถึงมีความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย	4.70	.51	มากที่สุด
รวม	4.60	0.54	มากที่สุด
2. ความพร้อมด้านการจัดการการท่องเที่ยว			
มีพื้นที่ให้นั่งพักผ่อนอย่างเพียงพอและเหมาะสม	4.57	.54	มากที่สุด
มีการแบ่งเขตพื้นที่สงวน นันทนาการ และที่พักอาศัยอย่างชัดเจน	4.57	.59	มากที่สุด
รวม	4.51	0.63	มากที่สุด
3. ความพร้อมด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว			
ความสอดคล้องของกิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่กับทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยว	4.67	.53	มากที่สุด
รวม	4.56	0.61	มากที่สุด
4. ความพร้อมด้านการมีส่วนร่วม			
นักท่องเที่ยวสามารถร่วมกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้ทุกกิจกรรมตามความสนใจ	4.70	.53	มากที่สุด
รวม	4.63	0.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า 1. ความพร้อมด้านพื้นที่ในจังหวัดสมุทรปราการ การโดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.60 มีระดับความสำคัญมากที่สุด โดยมีเส้นทางในการเดินทางเข้าถึงมีความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย โดยมีค่าเฉลี่ย 4.70 มีระดับความสำคัญมากที่สุด 2. ความพร้อมด้านการจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรปราการ การโดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.51 มีระดับความสำคัญมากที่สุด โดยมีพื้นที่ให้นั่งพักผ่อนอย่างเพียงพอและเหมาะสม และมีการแบ่งเขตพื้นที่สงวน นันทนาการ และที่พักอาศัยอย่างชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.57 มีระดับความสำคัญมากที่สุด 3. ความพร้อมด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรปราการ การโดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.56 มีระดับความสำคัญมากที่สุด โดยมีความสอดคล้องของกิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่กับทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยว โดยมีค่าเฉลี่ย 4.67 มีระดับความสำคัญมากที่สุด 4. ความพร้อมด้านการมีส่วนร่วมในจังหวัดสมุทรปราการ การโดยมี

ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.63 มีระดับความสำคัญมากที่สุด โดยนักท่องเที่ยวสามารถร่วมกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้ทุกกิจกรรมตามความสนใจ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.70 มีระดับความสำคัญมากที่สุด

ผลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้านความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ ผู้ประกอบการเห็นว่าความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ ในด้านพื้นที่ มีเส้นทางในการเดินทางเข้าถึงง่ายสะดวกสบาย ปลอดภัย มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางธรรมชาติยังคงทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ อากาศบริสุทธิ์ ด้านการจัดการการท่องเที่ยว มีพื้นที่และสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและเหมาะสม เช่น การจัดการขยะ ของเสีย เป็นต้น มีบรรยากาศดีร่มรื่นเหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ มีการบริหารจัดการได้ดี ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว มีความน่าสนใจสร้างการมีส่วนร่วมแก่นักท่องเที่ยว เช่น การขี่จักรยาน การออกกำลังกาย สูดอากาศบริสุทธิ์ เป็นต้น อีกทั้งกิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลาย และด้านการมีส่วนร่วม โดยนักท่องเที่ยวสามารถร่วมกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้ทุกกิจกรรมตามความสนใจ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attractions) ในจังหวัดสมุทรปราการ มีบริการสปาและนวดแผนไทยทั่วไป (Day Spas) หลายหลายแห่ง และความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับ นันทา สองหลวง ที่ได้ศึกษา พบว่า จังหวัดขอนแก่นมีองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวที่สมบูรณ์ในด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) โดยปัจจุบันจังหวัดขอนแก่น มีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ สถานที่ปฏิบัติธรรมเพื่อฝึกสมาธิที่มีชื่อเสียงของประเทศไทย สถานที่ประกอบการสปาและนวดแผนไทยเพื่อการรักษาอาการ (นันทา สองหลวง, 2561) 2) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ในจังหวัดสมุทรปราการ เส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีความสะดวกสบาย มีป้ายบอกทางชัดเจนเพื่อเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีความปลอดภัย แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นที่รู้จักหรือสามารถหาข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ ได้โดยง่าย และมีบริการสาธารณะให้บริการไปยังแหล่งท่องเที่ยวอย่างสะดวกสบาย เช่น รถประจำทาง แท็กซี่ รถไฟฟ้า ซึ่งสอดคล้องกับคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ในสาระสำคัญของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 - 2570) โดยมีพันธกิจในการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในด้านมาตรฐานสถานประกอบการ แหล่งท่องเที่ยวและบุคลากร และความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน คมนาคมขนส่ง สาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวกและบุคลากรให้มีคุณภาพในระดับสากล และการพัฒนาและยกระดับประสิทธิภาพการท่องเที่ยวตลอดเส้นทางอย่างครบวงจรด้วยรูปแบบการท่องเที่ยวใหม่ที่หลากหลายและการสื่อสารการตลาดที่ตรงใจ โดยมุ่งเน้นนักท่องเที่ยวเป็นศูนย์กลาง (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2566) 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ในจังหวัดสมุทรปราการ มีสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา ถนน ระบบสื่อสาร ห้องน้ำภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว มีความพร้อมและมีปริมาณที่เหมาะสม

มีป้ายเตือนภัยและระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว มีบุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างชัดเจน มีการสื่อความหมายทางการท่องเที่ยว เช่น ป้ายบอกข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว แผนที่ แผนที่โบรชัวร์ และมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ เช่น ทางลาด ห้องน้ำ ที่จอดรถสำหรับผู้พิการ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานจังหวัดสมุทรปราการ ว่าด้วยแผนพัฒนาจังหวัดสมุทรปราการ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) โดยมีพันธกิจ (Mission) ในด้านพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเพิ่มศักยภาพด้าน Logistic เชื่อมโยง Supply Chain ในระบบเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน การบริการและการท่องเที่ยว มีเป้าประสงค์รวมในการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับการพัฒนาเศรษฐกิจการค้า การลงทุน และยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน เช่น ถนนสายหลัก และสายรอง ระบบขนส่งมวลชน ระบบขนส่งทางราง ไฟฟ้า ประปา ระบบเทคโนโลยีดิจิทัล ฯลฯ และประเด็นการพัฒนาโดยพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน โดยการจัดการด้านการศึกษา สาธารณสุข ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม สาธารณูปโภค และสาธารณูปการอย่างเพียงพอและทั่วถึง การเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน โดยพัฒนาระบบป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามด้านความมั่นคงรวมทั้งโรคอุบัติใหม่ (สำนักงานจังหวัดสมุทรปราการ, 2566) 4) ด้านที่พักแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (Accommodation) ในจังหวัดสมุทรปราการ มีที่พักที่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ที่พักที่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมและมีเอกลักษณ์ของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ที่พักมีความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน ที่พักมีความสะอาดและปลอดภัย และมีที่พักเชิงสุขภาพหรือที่พักที่อยู่ใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ในสาระสำคัญของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 - 2570) มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาและขับเคลื่อนการท่องเที่ยวอย่างครอบคลุมและทั่วถึง ภายในระยะเวลา 5 ปี ในมิติเศรษฐกิจ (Economic) เศรษฐกิจ ท่องเที่ยวคุณค่าสูง (High Value Economy) เพิ่มค่าใช้จ่ายทางการท่องเที่ยวและดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพสูง ในมิติสังคม (Social) สังคมและชุมชนท่องเที่ยวคุณค่าสูง (High Value Society) ต่อยอดอัตลักษณ์ความเป็นไทย เที่ยวไทยได้ตลอดทั้งปีและลดการท่องเที่ยวตามฤดูกาล โดยมีพันธกิจในด้านส่งเสริมความยั่งยืนของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมความยั่งยืนของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวบนพื้นฐานของความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อัตลักษณ์ของสังคมและชุมชนศิลปวัฒนธรรม และการบริหารจัดการนักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2566) 5) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) ในจังหวัดสมุทรปราการ มีร้านขายของที่ระลึก ของฝากให้แก่นักท่องเที่ยวหลากหลาย สินค้าและบริการมีคุณภาพเหมาะสมกับราคาและมีเอกลักษณ์โดดเด่นของชุมชน มีกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพหลากหลาย และมีสปาและนวดแผนไทยให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับอนาคตไทย อนาคตเรา, ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการท่องเที่ยว แผนย่อยการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย (พ.ศ. 2561 - 2580) การพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย ทั้งสินค้า บริการ บุคลากร ผู้ประกอบการ และแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่คุณค่าการท่องเที่ยว มุ่งเน้นการสร้างแตกต่างและเอกลักษณ์จากการให้บริการตามแบบอย่างความเป็นไทยที่โดดเด่นในระดับสากล ร่วมกับการใช้องค์ความรู้และภูมิปัญญาไทยที่พัฒนาต่อยอดกับความคิดสร้างสรรค์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ

นวัตกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย ในประเด็นที่ 5 การท่องเที่ยว แผนย่อยที่ 3 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย มีเป้าหมาย รายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย เพิ่มขึ้นอันดับด้านรายได้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของประเทศไทย สถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและบริการทางการแพทย์ได้รับมาตรฐานเพิ่มขึ้น โดยมีแนวทางการพัฒนา การยกระดับคุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้ได้มาตรฐานระดับสากล ทั้งคุณภาพของสถานประกอบการและคุณภาพของผู้ให้บริการที่มีทักษะและความเชี่ยวชาญให้ความสำคัญเรื่องความสะอาดและความปลอดภัยในสถานประกอบการ ซึ่งครอบคลุมการให้บริการในธุรกิจสปาและบริการ เสริมความงาม นวดแผนไทย โยคะ การดูแลผู้สูงอายุ สถานพักฟื้นเพื่อการฟื้นฟูสุขภาพและการผ่อนคลาย (อนาคตไทย อนาคตเรา, 2561)

ความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ ความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ การใช้บริการสปาและนวดแผนไทยทั่วไป (Day Spas) การไปท่องเที่ยวหรือออกกำลังกายในสวนสาธารณะเพื่อสุขภาพ และการใช้บริการผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพและความงาม เช่น อบประคบสมุนไพร ใช้บริการอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นฤมล จันทร์มา ที่ได้ศึกษา พบว่า ความต้องการกิจกรรมในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมากที่สุด ด้านการดูแลร่างกาย คือ บริการสปาทั่วไป (Day Spa) ด้านการดูแลจิตใจ (Mind) คือ การผ่อนคลายความเครียด (Stress Release) ด้านการดูแลจิตวิญญาณ (Spirit) คือ การทำสมาธิบำบัต (Meditation Retreat) ความต้องการด้านศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ด้านการบริการต้องการให้มีบริการอาหารพื้นถิ่น มีโฮมสเตย์รองรับนักท่องเที่ยว กิจกรรมดื่มกาแฟแช่น้ำร้อน ให้จุด check-in ชมวิวบ้านไร่เขารูปช้าง ตามลำดับ (นฤมล จันทร์มา, 2565)

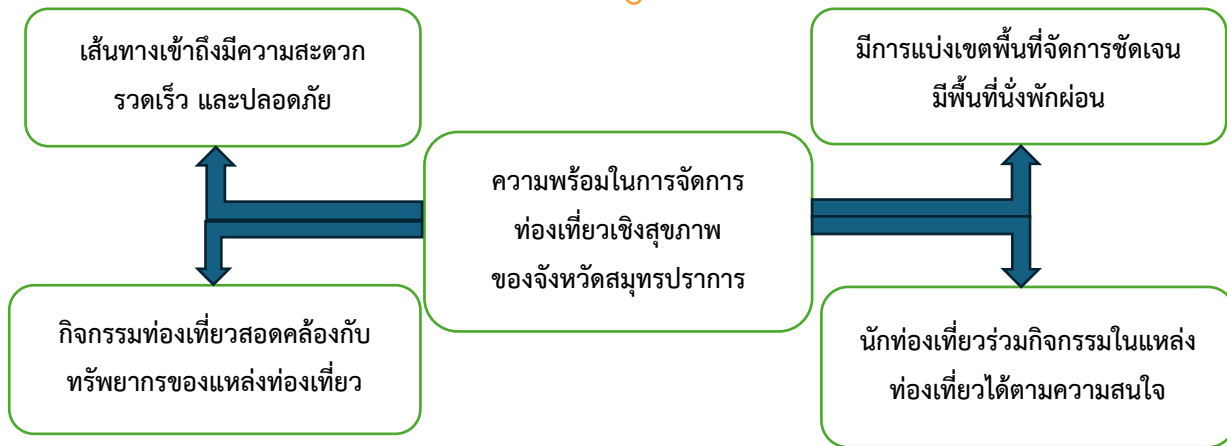
ความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านพื้นที่ในจังหวัดสมุทรปราการ เส้นทางในการเดินทางเข้าถึงมีความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางธรรมชาติยังคงทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ อากาศบริสุทธิ์ เช่น คังบางกะเจ้า สถานตากอากาศบางปู และพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในทุกฤดูกาล ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดสมุทรปราการ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ในประเด็นการพัฒนาจังหวัดสมุทรปราการ ด้านส่งเสริมระบบโลจิสติกส์เชื่อมโยงกับภูมิภาคอื่นและเขตเศรษฐกิจอาเซียน โดยพัฒนาการบริหารจัดการและปรับปรุงโครงข่ายการคมนาคมขนส่งให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ด้านส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการ โดยการ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวผู้ประกอบการ สินค้าและบริการ รวมทั้งส่งเสริมเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการท่องเที่ยว และด้านเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน 2) ด้านการจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรปราการ มีพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวพักผ่อนอย่างเพียงพอและเหมาะสม มีบรรยากาศดีมีร่มรื่นเหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ มีการจัดการขยะอย่างชัดเจน มีการดูแลสุขภาพแวดล้อมของสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และมีการจัดพื้นที่จอดรถที่เพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นภาพร ทาระอาธร และศิริวรรณ กวงเพ็ง ที่ได้ศึกษา พบว่า จังหวัดร้อยเอ็ดมีความพร้อมในด้านชื่อเสียงและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว มีการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก

ไว้รองรับนักท่องเที่ยว การคมนาคมมีความสะดวกทั้งทางบกและทางอากาศ มีที่พักกระจายตามแหล่งท่องเที่ยวไว้บริการนักท่องเที่ยวและมีการส่งเสริมให้มีกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว (นະภาพร ทาระอาธร และศิริวรรณ กวงเพ็ง, 2563) 3) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรปราการ ความสอดคล้องของกิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่กับทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยว ความเหมาะสมของกิจกรรมกับระยะเวลาในการจัดการและร่วมกิจกรรมอย่างลงตัว มีการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน การสร้างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมแก่นักท่องเที่ยว และความน่าสนใจของกิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธันยาภรณ์ อสีพงษ์ ที่ได้ศึกษา พบว่า แนวทางการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านสำโรง ทำให้ได้แนวทางในการพัฒนาประเด็นเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวภายในชุมชน ประกอบด้วย การจัดการนำเที่ยวในชุมชน เป็นประเด็นที่สำคัญที่จะทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนชุมชนได้รับรู้ความเป็นอยู่วิถีชีวิตของชุมชน และการพัฒนาศักยภาพผู้นำชม นักสื่อความหมายชุมชน นักเล่าเรื่องหรือนักสื่อความหมายมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน ซึ่งจะต้องให้ข้อมูลอย่างถูกต้องและเหมาะสมเกี่ยวกับชุมชนให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือน และผู้นำชมหรือนักสื่อความหมายจะเป็นคนที่กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวอยากที่จะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม (ธันยาภรณ์ อสีพงษ์, 2564) และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในจังหวัดสมุทรปราการ นักท่องเที่ยวสามารถร่วมกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้ทุกกิจกรรมตามความสนใจ เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประเมินผลและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เพื่อปรับปรุงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ และแหล่งท่องเที่ยวเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชน ได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ในสาระสำคัญของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 - 2570) จะให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงทุกรูปแบบ และพร้อมที่จะเติบโตอย่างยั่งยืน การให้ความสำคัญกับการบูรณาการร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคท้องถิ่น และภาคประชาชน (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2566)

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่เกิดจากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า การศึกษาความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ ทุกภาคส่วนต้องร่วมมือกัน ทั้งภาครัฐ ผู้ประกอบการ ชุมชนท้องถิ่น และนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดสมุทรปราการ จะประกอบด้วยเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย ในแหล่งท่องเที่ยวมีการแบ่งเขตพื้นที่ (Zoning) อย่างชัดเจน เช่น พื้นที่นั่งพักผ่อน พื้นที่สงวน นันทนาการ และที่พักอาศัยอย่างชัดเจน มีการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางธรรมชาติและวัฒนธรรมในพื้นที่ตลอดทั้งปี และนักท่องเที่ยวสามารถร่วมกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวได้ตามความสนใจ อีกทั้งการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการมีความถูกต้อง เป็นปัจจุบัน (Update) สามารถเข้าถึงได้ง่าย มีหน่วยงานดูแลด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยเฉพาะ เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจทุกด้านที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ ทั้งการบำบัดรักษาสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพ

ภาพที่ 1 โมเดลความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attractions) 2) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) 4) ด้านที่พักแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (Accommodation) และ 5) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) ความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ นักท่องเที่ยวมีความต้องการใช้บริการสปาและนวดแผนไทยทั่วไป (Day Spas) ไปออกกำลังกายในสวนสาธารณะเพื่อสุขภาพ และการใช้บริการผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพและความงาม ความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านพื้นที่ มีเส้นทางในการเดินทางเข้าถึงมีความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย 2) ด้านการจัดการการท่องเที่ยว มีพื้นที่ให้นั่งพักผ่อนอย่างเพียงพอและเหมาะสม มีบรรยากาศดีร่มรื่นเหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ มีการจัดการขยะอย่างชัดเจน มีการดูแลสภาพแวดล้อมของสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และมีการจัดพื้นที่จอดรถที่เพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว 3) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว มีทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยว ความเหมาะสมของกิจกรรมกับระยะเวลาในการจัดการและร่วมกิจกรรมอย่างลงตัว มีการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน การสร้างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมแก่นักท่องเที่ยว และความน่าสนใจของกิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว และ 4) ด้านการมีส่วนร่วม นักท่องเที่ยวสามารถร่วมกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้ทุกกิจกรรมตามความสนใจ เปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประเมินผลและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เพื่อปรับปรุงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในด้านต่างๆ และแหล่งท่องเที่ยวเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชน ได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นอีกหนึ่งรูปแบบของการท่องเที่ยวที่มีจุดประสงค์เพื่อพักผ่อนหย่อนใจเรียนรู้วิถีชีวิตและทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยแบ่งเป็นการท่องเที่ยวเชิงบำบัดรักษาสุขภาพ และการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ แสดงให้เห็นว่า จังหวัดสมุทรปราการมีความพร้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ควรสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้เพิ่มมากขึ้น ด้วยการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ โดยหน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) ควรมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

อย่างจริงจัง ภาคเอกชน/ผู้ประกอบการ ประชาชน/ชุมชนท้องถิ่น 3) ควรสนองตอบนโยบายจากภาครัฐ และนำเสนอข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ เพื่อการทำงานร่วมกันในทุกภาคส่วนให้พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้มีความเหมาะสมตรงกับสถานการณ์จริง รวมถึงความต้องการของนักท่องเที่ยว 4) ควรเพิ่มกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่หลากหลายรูปแบบมากขึ้น ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว 5) ควรมีการพัฒนาบริการขนส่งสาธารณะอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวกสบายมากขึ้น ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก 6) ควรมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุให้เพียงพอ เช่น ทางลาด ห้องน้ำ ที่จอดรถ ด้านที่พักแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว 7) ควรมีการส่งเสริมให้มีที่พักเชิงสุขภาพหรือที่พักที่อยู่ใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพิ่มขึ้น ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว 8) ควรมีการพัฒนาศักยภาพของสถานบริการสปาและนวดแผนไทยเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ ความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ 9) ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนศูนย์บริการสุขภาพ เช่น สปา ฟิตเนส และการฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา ให้มีเพิ่มมากขึ้นเพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 10) ควรส่งเสริมและสนับสนุนพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในทุกช่วงเวลา ความพร้อมด้านการจัดการ 11) ควรพัฒนาและปรับปรุงให้มีการบำบัดน้ำเสียและส่งเสริมวิธีการจัดการน้ำเสียอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ความพร้อมด้านกิจกรรม 12) ควรมีการพัฒนาความน่าสนใจของกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว และความพร้อมด้านการมีส่วนร่วม และ 13) ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวชุมชนท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชน/ผู้ประกอบการได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานโดยสำนักพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ โครงการวิจัยเรื่อง การศึกษาความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสมุทรปราการ (A Study of Readiness for Health Tourism Management in Samutprakarn Province) ปีงบประมาณ 2565

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2566). สถิตินักท่องเที่ยวปี 2566. เรียกใช้เมื่อ 8 มีนาคม 2567 จาก <https://www.mots.go.th/news/category/657>
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2562). จังหวัดสมุทรปราการ. เรียกใช้เมื่อ 15 กันยายน 2567 จาก <https://shorturl.asia/m9o68>
- คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2566). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 - 2570). เรียกใช้เมื่อ 22 กันยายน 2567 จาก <https://www.dot.go.th/storage/%E0%B8%81%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%9E%E0%B8%B1%E0%B8%92%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%9A%E0%B8%A3%E0%B8%B4%E0%B8%81%E0%B8>

%B2%E0%B8%A3/%E0%B9%81%E0%B8%9C%E0%B8%99%E0%B8%81%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%AF/QtfddpYXKOCrXLds1f5xJfseslXaXcpgu3q3oDnM.pdf

- ฐานเศรษฐกิจ. (2568). รัฐบาลลุยซอฟต์แวร์ สมุนไพร แพทย์แผนไทย ปั้นท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ. เรียกใช้เมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2568 จาก <https://www.thansettakij.com/health/wellbeing/616639>
- เดอะ สแตนดาร์ด. (2565). ส่องเทรนด์ Wellness Tourism การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเที่ยวอย่างไรให้ได้สุขภาพดี. เรียกใช้เมื่อ 22 กันยายน 2567 จาก <https://thestandard.co/wellness-tourism/>
- ไทยโพสต์. (2561). พิทักษ์ “บางกระเจ้า” สู่อำเภอเมืองใหญ่ที่สุดในเอเชีย. เรียกใช้เมื่อ 15 กันยายน 2567 จาก <https://www.thaipost.net/main/detail/10570>
- ทริปแอดไวเซอร์. (2567). สถานที่ท่องเที่ยว จังหวัดสมุทรปราการ. เรียกใช้เมื่อ 3 สิงหาคม 2567 จาก https://th.tripadvisor.com/Attractions-g2098222-Activities-Samut_Prakan_Province.h
- ธัญญารักษ์ อธิพงษ์. (2564). แนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างสร้างสรรค์ ชุมชนบ้านลำโรง อำเภอมือง จังหวัดสุรินทร์. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการท่องเที่ยวและบริการ. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2563). การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. (พิมพ์ครั้งที่ 18). นครบุรี: บริษัท เอส อาร์ พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.
- นฤมล จันทร์มา. (2565). ศักยภาพและความต้องการของตลาดในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจากน้ำพุร้อน จังหวัดเพชรบูรณ์. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 1(1), 40-56.
- นภาพร ทาระอาธร และศิริวรรณ กวงเพ็ง. (2563). ความพร้อมของจังหวัดร้อยเอ็ดสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 40(1), 90-103.
- นัทธา สองหลวง. (2561). แนวทางการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพจังหวัดขอนแก่น. ใน รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติการท่องเที่ยวโรงแรมร่วมสมัย ครั้งที่ 5. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานจังหวัดสมุทรปราการ. (2566). แผนพัฒนาจังหวัดสมุทรปราการ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570). เรียกใช้เมื่อ 22 กันยายน 2567 จาก <https://www.samutprakan.go.th/contact/>
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. (2565). ประโยชน์ของการจัดการจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ. เรียกใช้เมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2568 จาก <https://www.dasta.or.th/th/article/1515>
- อนาคตไทย อนาคตเรา. (2561). กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการท่องเที่ยว แผนย่อยการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย (พ.ศ. 2561 - 2580). เรียกใช้เมื่อ 22 กันยายน 2567 จาก <https://shorturl.asia/AnOGL>